

Mycoplasma bovis – rådgivning, kunskap och samverkan 2023

Bakgrund

Mycoplasma bovis är en smittsam bakterie som kan ge allvarliga infektioner med negativ effekt på djurhälsa, djurvälstånd och produktionsekonomi i besättningar med nötkreatur. Det finns en samsyn i branschen om att arbeta för att stoppa spridningen av *Mycoplasma bovis* till nya besättningar. En svårighet är att till synes friska djur kan bära på smittan. Det vanligaste sättet att få in *Mycoplasma bovis* i en besättning är genom djurinköp. Därför koncentreras mycket av insatserna runt kommunikation och livdjurshandel för att stoppa smittspridningen.

Den största sjukligheten och de största ekonomiska förlusterna vid sjukdomsutbrott ses i besättningar som köper in kalvar för vidare uppfödning till slakt. De vanligaste symtomen är lung- och ledinflammationer. Ledinflammationer där *Mycoplasma bovis* är involverat har dålig prognos och avlivning rekommenderas. Behandlingseffekten av antibiotikabehandling när nötkreatur drabbas av lunginflammationer där *Mycoplasma bovis* är involverat är ofta dålig. Hur spridd bakterien var och är i dikobesättningar är okänt. Tidigare har endast enstaka fall konstaterats vid provtagning, men provtagning har endast skett vid klinisk misstanke.

Mycket är fortfarande okänt omkring vilka åtgärder som krävs och vilka åtgärder som är de mest kostnadseffektiva under svenska förhållanden. Samverkan mellan veterinärer från olika organisationer är en viktig del i en snabb delning av kunskap och erfarenheter, vilket ledde till att "Kunskapssupporten för *Mycoplasma bovis*" bildades för några år sedan. Här deltar veterinärer från Gård & Djurhälsan, Växa, Skånesemin och Distriktsveterinärerna. En viktig kanal är också SVA:s nätverksgrupp där både myndigheter, forskning och djurhälsoorganisationer ingår.

Resultat och Diskussion

Antikroppar och behandlingsstrategi i ungnötsbesättningar

Under 2023 genomfördes, inom projektet, en undersökning av antikroppar hos kalvar i ungnötsbesättningar. Blodprov togs från ca tio kalvar som var minst tio veckor gamla. Antikroppar mot *Mycoplasma bovis* hittades i sju av femton provtagna besättningar, se tabell 1. På fem av ungnötsgårdarna med antikroppar mot *Mycoplasma bovis* används andrahandsval av antibiotika än penicillin vid luftvägsinfektioner. Antibiotika som

används på dessa gårdar är tetracyklin eller florfenikol. På de fyra gårdar där ingen misstanke om *Mycoplasma bovis* finns och där *Mycoplasma bovis* inte har påvisats används endast florfenikol på en av fyra gårdar. Detta är inget konstigt då vi vet att *Mycoplasma bovis* inte är känslig för penicillin. Att minska behovet av andrahandsval av antibiotika är en av anledningarna till fortsatt arbete med att minska smittspridning till nya besättningar.

En positiv upptäckt vid provtagningen i ungnötsbesättningar var att det också fanns besättningar där *Mycoplasma bovis* påvisats vid tidigare provtagning, men där antikroppar inte hittades inom detta projekt. Detta visar på att vissa kalvgrupper kan hindras från att stöta på smittan, även om bakterien finns i besättningen.

Tabell 1. Resultat av undersökning av förekomst av antikroppar hos kalvar i 15 ungnötsbesättningar under 2023

	Med antikroppar	Ej påvisade antikroppar
Antal besättningar	7	8
Antal inköpta djur senaste 12 månaderna (medel)	592	545
Slaktanmärkning lunginflammation, kod 64 (medel)	29 % (uppgift från 6 gårdar)	13 % (uppgift från 7 gårdar)
Slaktanmärkning hjärt- och lungsäcksinflammation, kod 76 (medel)	11 % (uppgift från 6 gårdar)	7 % (uppgift från 6 gårdar)
Tidigare diagnos för <i>M. bovis</i>	3 av 7 djurägare hade diagnosticerat smittan tidigare. Ytterligare en hade misstänkt att smittan fanns.	3 av 8 djurägare hade diagnosticerat smittan tidigare, men antikroppar fanns inte i denna omgång.

Provtagning i dikobesättningar

Under 2023 erbjöds frivillig provtagning i dikobesättningar för att undersöka förekomsten av antikroppar i dikobesättningar. I fem av 22 besättningar hade minst ett provtaget djur antikroppar mot *Mycoplasma Bovis*. När de första antikropparna hittades i en avelsbesättning informerades branschrepresentanter om detta och kommunicerades även via media. Detta ledde till en ökad uppmärksamhet och intresse för provtagning, främst bland ägare till avelsbesättningar.

Att erbjuda subventionerad provtagning har i detta fall varit ett effektivt sätt att öka medvetenheten och intresset för att minska smittspridningen. Att veta sin besättnings

status är en förutsättning för att vidta åtgärder för att inte sprida smitta vidare till nya besättningar. Smittstatus i dikobesättningar är svårare och dyrare att redogöra för än i mjölkbesättningar där provtagning av tankmjölk är ett kostnadseffektivt sätt för smittstatus.

Kunskap och information

Under 2023 har artiklar om *Mycoplasma bovis* publicerats i olika tidskrifter och digitala kanaler. Med Kunskapssupporten som avsändare har en digital kurs genomförts för veterinärer om *Mycoplasma bovis*. Till skillnad från tidigare veterinärmöten utgick denna kurs från att deltagarna hade grundläggande kunskap om sjukdomen. För att stoppa smittspridningen, i både diko- och ungnötsbesättningar, behövs upprepade informationsinsatser till både djurägare, bransch och veterinärer.